

Ulga na start, preferencyjna podstawa, działalność nieewidencjonowana. Jakie są warunki, uprawnienia i skutki?

Przepisy zwalniają niektórych przedsiębiorców z opłacania przez 6 miesięcy składek na ubezpieczenia społeczne. Następnie mogą oni przez dwa lata płacić składki w niższej wysokości. Jakie są warunki skorzystania z tych ulg i jakie konsekwencje? Przeczytaj koniecznie!

1. [Jakie są warunki skorzystania z ulgi na start?](#)
2. [Jak liczyć okres 6 miesięcy?](#)
3. [Jakie są konsekwencje nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne?](#)
4. [Dla kogo preferencyjna podstawa?](#)
5. [Jakie są skutki opłacania niższych składek na ubezpieczenia społeczne?](#)
6. [Kto opłaca składkę na Fundusz Pracy \(FP\)?](#)
7. [Co z ubezpieczeniem zdrowotnym?](#)
8. [Prowadzisz działalność bez wpisu do CEIDG?](#)
9. [Jakie są konsekwencje prowadzenia działalności nieewidencjonowanej?](#)
10. [Gdzie znaleźć więcej informacji?](#)

Jakie są warunki skorzystania z ulgi na start?

Możesz skorzystać z ulgi na start, czyli przez 6 miesięcy kalendarzowych nie płacić składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli:

- podejmiesz działalność gospodarczą po raz pierwszy albo ponownie po co najmniej 60 miesiącach kalendarzowych od ostatniego zawieszenia lub zakończenia działalności gospodarczej,
- nie będziesz wykonywać dla byłego pracodawcy tego, co robieś dla niego jako pracownik, w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

Ważne!

W okresie korzystania z ulgi na start podlegasz obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu. Opłacasz składki tylko na to ubezpieczenie.

Jak liczyć okres 6 miesięcy?

Z ulgi na start możesz korzystać maksymalnie przez 6 miesięcy kalendarzowych od podjęcia działalności gospodarczej. Jeśli rozpoczniesz działalność pierwszego dnia miesiąca, to uwzględniasz ten miesiąc jako pierwszy z 6 miesięcy korzystania z ulgi. Jeśli natomiast rozpoczniesz działalność w trakcie miesiąca, to okres ulgi liczysz od kolejnego miesiąca kalendarzowego.

Przykład

Pan Adam rozpoczął działalność gospodarczą od 7 maja 2022 r. Spełnił on warunki do skorzystania z ulgi na start. Sześć miesięcy, za które nie będzie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne, upłynie 30 listopada 2022 r.

Ważne!

Nie przedłużysz ulgi na start jeśli zawieszysz działalność w czasie korzystania z tej ulgi.

Przykład

Pani Maria rozpoczęła działalność gospodarczą 4 maja 2018 r. Spełniła ona warunki do skorzystania z ulgi na start. Jednak od 1 czerwca 2018 r. do 31 lipca 2018 r. zawiesiła działalność. Po jej wznowieniu będzie ona mogła korzystać z ulgi jeszcze przez 4 miesiące kalendarzowe.

Jakie są konsekwencje nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne?

Jeśli w okresie korzystania z ulgi na start zachorujesz, będziesz opiekować się dzieckiem lub chorym członkiem rodziny albo urodzi Ci się dziecko, nie otrzymasz:

- zasiłku chorobowego,
- świadczenia rehabilitacyjnego,
- zasiłku macierzyńskiego,
- zasiłku opiekuńczego,

- czyli świadczeń, które przysługują z ubezpieczenia chorobowego.

W okresie korzystania z ulgi na start nie będziesz mieć także prawa do świadczeń z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową (zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego), które przysługują z ubezpieczenia wypadkowego.

Okres, w którym nie będziesz opłacać składek na ubezpieczenie emerytalne nie będzie również uwzględniony przy ustalaniu prawa do emerytury oraz nie podwyższy jej wysokości. Jeśli urodziłeś się po 31 grudnia 1948 r. otrzymasz emeryturę, gdy osiągniesz wiek emerytalny (60 lat – kobieta, 65 lat – mężczyzna) i udowodnisz jakikolwiek okres ubezpieczenia. Jeżeli jednak Twoje świadczenie będzie niższe niż najniższa emerytura, podwyższymy je do tej kwoty, ale tylko gdy udowodnisz co najmniej 20 lat składkowych i nieskładkowych (kobieta) albo 25 lat tych okresów (mężczyzna).

Aby uzyskać prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy nie wystarczy, że będziesz niezdolny do pracy. Musisz jeszcze udowodnić wymagany okres składkowy i nieskładkowy, (zależy on od wieku, w którym stałeś się niezdolny do pracy) a także, że Twoja niezdolność do pracy powstała w tych okresach lub w ciągu 18 miesięcy od ich ustania.

Przykład

Pan Michał (urodzony w kwietniu 1983 r.) zgłosił wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w czerwcu 2018 r. Udokumentował 6 lat pracy. Od kwietnia 2016 do kwietnia 2018 r. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. W maju 2018 r. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej i skorzystał z ulgi na start. Lekarz orzecznik orzekł częściową niezdolność do pracy, która powstała w maju 2018 r. Pan Michał otrzymał jednak decyzję odmawiającą przyznania renty, bo jego niezdolność do pracy nie powstała w okresach składkowych i nieskładkowych ani w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Ważne!

Możesz zrezygnować z korzystania z ulgi na start i zgłosić się do ubezpieczeń społecznych. Jednak kolejny raz będziesz mógł skorzystać z takiej ulgi dopiero po 60 miesiącach kalendarzowych od dnia zakończenia bądź zawieszenia działalności.

Przykład

Pan Stanisław będzie korzystał z ulgi na start przez 2 miesiące - od 1 czerwca 2022 r. do 31 lipca 2022 r. Następnie od 1 sierpnia 2022 r. zgłosi się do ubezpieczeń społecznych. Jeśli np. w październiku 2022 r. uzna, że decyzja o rezygnacji z ulgi była błędna, nie będzie mógł znów z niej skorzystać ani od 1 sierpnia 2018 r., ani od 1 października 2018 r.

Dla kogo preferencyjna podstawa?

Gdy skorzystasz z ulgi na start przez 6 miesięcy lub wcześniej z niej zrezygnujesz, możesz opłacać składki na ubezpieczenia społeczne od tzw. preferencyjnej podstawy wymiaru składek. Przez kolejne 24 miesiące kalendarzowe będziesz opłacać składki od zadeklarowanej przez Ciebie kwoty, nie niższej jednak niż 30% minimalnego wynagrodzenia. Masz prawo opłacać składki na ubezpieczenia społeczne od tak ustalonej podstawy, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- nie prowadzisz lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej nie prowadziłeś innej pozarolniczej działalności,
- nie wykonujesz działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, dla którego przed rozpoczęciem działalności gospodarczej (w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym) wykonywałeś czynności, które wchodzą w zakres Twojej działalności gospodarczej.

Jeśli zrezygnowałeś z ulgi na start przed upływem 6 miesięcy, okres 24 miesięcy kalendarzowych, przez które możesz opłacać składki od preferencyjnej podstawy, liczysz od dnia objęcia Cię ubezpieczeniami społecznymi, czyli od dnia, który wskażesz we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym go zgłosisz.

Przykład

Pan Jacek rozpoczął działalność gospodarczą 1 czerwca 2022 r. Chce korzystać z ulgi na start tylko do 30 września 2022 r. Zamierza on zgłosić się do ubezpieczeń społecznych (na druku ZUS ZUA) od 20 października 2022 r. Jeśli tak zrobi obejmiemy go ubezpieczeniami społecznymi od 20 października 2022 r. Będzie mógł skorzystać z opłacania składek od preferencyjnej podstawy przez 24 miesiące, czyli do 31 października 2024 r.

Ważne!

Jeśli upłynie okres ulgi na start, a Ty spełniasz warunki do skorzystania z preferencyjnej podstawy wymiaru składek, to 24 miesiące kalendarzowe liczysz od dnia następnego po upływie 6 miesięcy kalendarzowych korzystania z ulgi.

Przykład

Pani Lidia rozpoczęła działalność gospodarczą 1 maja 2022 r. Przez 6 miesięcy będzie korzystała z ulgi na start. Po tym okresie chce opłacać składki od preferencyjnej podstawy. Okres 24 miesięcy opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od takiej podstawy rozpocznie się od 1 listopada 2022 r. i będzie trwał do 31 października 2024 r.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe ustalasz w takim sam sposób jak podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z tym, że:

- nie stosujesz ograniczenia do kwoty, która odpowiada [trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia](#) miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej,
- nie możesz ustalić podstawy wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w kwocie wyższej niż [250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego](#).

Ważne!

Najniższa podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne to 30% kwoty [minimalnego wynagrodzenia](#). Możesz zadeklarować, że będziesz opłacać składki od wyższej kwoty.

Jakie są skutki opłacania niższych składek na ubezpieczenia społeczne?

Twoja decyzja o skorzystaniu z preferencyjnej podstawy wymiaru składek będzie miała wpływ na wysokość świadczeń, które przysługują Ci:

- z ubezpieczenia chorobowego (m.in. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku opiekuńczego),
- z ubezpieczenia wypadkowego (m.in. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego).

Świadczenia te są obliczane od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe lub wypadkowe. Jeśli zadeklarujesz kwotę 30% minimalnego wynagrodzenia, to ta kwota będzie przyjęta do obliczenia przysługujących Ci zasiłków.

Przykład

Pan Piotr, który prowadzi działalność pozarolniczą podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 marca 2017 r. Zadeklarował, że będzie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne (w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) w wysokości preferencyjnej, tj. od 30% minimalnego wynagrodzenia. Zatem od marca do grudnia 2017 r. podstawę wymiaru składek stanowiła kwota 600 zł, a od stycznia 2018 r. - 630 zł. Składki na ubezpieczenia społeczne opłacał terminowo i w należnej wysokości.

Od 1 do 30 czerwca 2018 r. Pan Piotr był niezdolny do pracy z powodu choroby. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętny miesięczny przychód za okres 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy, tj. za okres od czerwca 2017 r. do maja 2018 r. Przychodem są kwoty stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe po odliczeniu 13,71% tej kwoty. Podstawa wymiaru zasiłku wyniosła 528,53 zł, co wynika z następujących obliczeń:

- 13,71% z kwoty 600 zł = 82,26 zł,
- 600 zł – 82,26 zł = 517,74 zł,
- 13,71% z kwoty 630 zł = 86,37 zł,
- 630 zł – 86,37 zł = 543,63 zł,
- [(517,74 zł x 7 miesięcy) + (543,63 zł x 5 miesięcy)] : 12 miesięcy = 528,53 zł.

Pan Piotr ma prawo do zasiłku chorobowego w wysokości 80% podstawy wymiaru zasiłku. Za czerwiec przysługuje mu zasiłek chorobowy w kwocie 423 zł, co wynika z następujących obliczeń:

- 528,53 zł : 30 dni = 17,62 zł,
- 17,62 zł x 80% = 14,10 zł,
- 14,10 zł x 30 dni = 423 zł.

Kto opłaca składkę na Fundusz Pracy (FP)?

Nie opłacasz za siebie składki na FP z działalności gospodarczej, gdy podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od [minimalnego wynagrodzenia](#). Jeśli masz kilka tytułów do ubezpieczeń to sumujesz podstawę wymiaru składek i porównujesz z minimalnym wynagrodzeniem.

Co z ubezpieczeniem zdrowotnym?

Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą i korzystasz z ulgi na start lub opłacasz składki na ubezpieczenia społeczne od preferencyjnej podstawy wymiaru, jesteś objęty obowiązkowo ubezpieczeniem zdrowotnym.

Od 2022 r. składkę naliczasz od podstawy wymiaru składki ustalonej w zależności od formy opodatkowania z jakiej korzystasz. Jeśli korzystasz ze skali podatkowej albo rozliczasz podatek od dochodów z działalności gospodarczej liniowo, podstawę wymiaru składki stanowi dochód z poprzedniego miesiąca. Jeśli korzystasz z karty podatkowej – podstawę wymiaru stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia. Jeśli zaś rozliczasz się na zasadach ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych – podstawę wymiaru ustalasz w zależności od przychodów z działalności gospodarczej.

[Szczegółowe informacje znajdziesz w poradniku „Polski Ład. Co zmienia się przepisach dotyczących rozliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne od 1 stycznia 2022” \(pdf 871kb\).](#)

Ważne!

Składkę na ubezpieczenie zdrowotne musisz zawsze opłacić w pełnej wysokości za cały miesiąc, nawet jeśli wykonywałeś działalność gospodarczą przez część miesiąca (np. pobierałeś zasiłek z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego).

Przykład

Pani Anna od 15 maja 2021 r. prowadzi działalność gospodarczą i korzysta z karty podatkowej. Za styczeń 2022 r. i kolejne miesiące 2022 r. musi opłacić składkę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 270,90 zł.

Prowadzisz działalność bez wpisu do CEIDG?

Jeśli wykonujesz działalność nieewidencjonowaną nie musisz zgłaszać się jako przedsiębiorca do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Nie opłacasz żadnych składek na ubezpieczenia. Jeśli jednak nie spełniasz warunków do prowadzenia takiej działalności ([o warunkach prowadzenia działalności bez wpisu do CEIDG przeczytasz na www.biznes.gov.pl](#)) musisz zarejestrować swoją firmę w CEIDG i zgłosić się do ubezpieczeń.

Jakie są konsekwencje prowadzenia działalności nieewidencjonowanej?

W okresie prowadzenia działalności nieewidencjonowanej, tak jak w okresie korzystania z ulgi na start, nie podlegasz ubezpieczeniom społecznym, a w związku z tym nie korzystasz z ochrony, którą te ubezpieczenia gwarantują – nie masz prawa do świadczeń m.in. w razie choroby czy macierzyństwa. Okres prowadzenia przez Ciebie nieewidencjonowanej działalności nie będzie także uwzględniony przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych lub świadczeń przysługujących członkom Twojej rodziny. Nie będziesz mógł również ubiegać się o długoterminowe świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego, ani członkowie Twojej rodziny (w przypadku Twojej śmierci), ponieważ nie podlegasz ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, a tym samym ubezpieczeniu wypadkowemu.

Przykład

Pani Julia od maja 2018 r. prowadzi działalność nieewidencjonowaną. Jej przychód z tego tytułu wynosi 900 zł miesięcznie, czyli nie przekracza 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia. W czerwcu 2018 r. pani Julia w czasie wykonywania swoich obowiązków wynikających z prowadzonej działalności miała wypadek. Zgłosiła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Z uwagi na to, że pani Julia w dniu, w którym uległa wypadkowi przy pracy nie podlegała ubezpieczeniu wypadkowemu, nie możemy jej przyznać renty wypadkowej.